

Arviointikertomus vuodelta 2025

LAPINLAHTI

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	1
Lapinlahden kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2025.....	2
Tarkastuslautakunta	2
Tarkastuslautakunnan katsaus	4
Valtuuston asettamat tavoitteet ja niiden toteutumisen arviointi vuonna 2025.....	4
Kunnanhallitus	8
Kunnan henkilöstö	9
Hyvinvointipalvelut	10
Elinvoimapalvelut.....	12
Viitostien Ykköstilat Oy	13
Lapinlahden Kaskihovi Oy	13
Lapinlahden Vesi Oy.....	13
Sivistyslautakunta	14
Varhaiskasvatus	14
Tekniset palvelut.....	14
Liikenneväylät ja yleiset alueet	15
Ympäristölautakunta	15
Rakennusvalvonta	15
Ympäristönsuojelu	15
Kunnanhallituksen vastaukset tarkastuslautakunnan kysymyksiin vuodelta 2024.....	16
Yhteenveto tilikaudesta 2025	18

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaisesti arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Lautakunta arvioi myös, onko kunta saavuttanut kuntastrategiassa asetetut pitkän ja lyhyen aikavälin tavoitteet.

Talouden osalta vuosi päättyi ennakoitua parempana. Tilinpäätös osoitti 1,78 miljoonan euron ylijäämää, mikä on selvästi parempi kuin alkuperäinen 135 000 euron alijäämäinen talousarvio. Onnistuneet säästötoimet antavat aihetta tyytyväisyyteen, mutta kokonaisuutena taloustilanne on edelleen haastava. Myös tulevaisuudessa on toimittava harjoitena.

Työttömyys on kasvussa, mikä näkyy kuntalaisten arjessa. Ongelmat ovat osin valtakunnallisia, mutta keskeinen keino tilanteen parantamiseen on kunnan vetovoiman vahvistaminen. Elinvoiman ja vetovoiman lisäämiseksi on jo toteutettu toimenpiteitä, ja tarkastuslautakunta seuraa kehitystä tiiviisti arviointityönsä yhteydessä.

Tämä on alkaneen valtuustokauden ensimmäinen arviointikertomus. Lautakunta on kuullut palvelualueita arviointisuunnitelman mukaisesti, ja havaintoja on koottu tähän kertomukseen.

Valtuusto käynnisti vuoden 2025 lopulla uuden kuntastrategian laadinnan. Työssä on arvioitu kunnan nykytilaa sekä tulevia toimintaympäristön muutoksia ja niiden vaikutuksia kunnan tehtävien hoitoon. Uuden strategian toteutumisen arviointi tulee olemaan jatkossa keskeinen osa tarkastuslautakunnan työtä.

Lämpimät kiitokset tarkastuslautakunnan jäsenille, kunnan johdolle, tarkastustoimintaan osallistuneille viranhaltijoille sekä luottamushenkilöille hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä arviointityössä.

Antti Valta
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Lapinlahden kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2025

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ajalla 1.1.2025-31.5.2025 oli seuraava:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Rauno Savolainen, puheenjohtaja	Tuomo Lahtinen
Ari Turunen, varapuheenjohtaja	Risto Ollikainen
Anneli Valta-Lisitsin	Pia Kyyrö-Harju
Kari Tuovinen	Veli-Petteri Pehkonen 18.4.2023 alkaen
Irma Korhonen	Minna Jääskeläinen

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ajalla 1.6.2025-31.12.2025 oli seuraava:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Antti Valta, puheenjohtaja	Janne Rautiainen
Ari Turunen, varapuheenjohtaja	Tiina Heikkinen
Mikko Heikkinen	Tommi Hietala
Irma Korhonen	Minna Jääskeläinen
Minna Forsberg	Anne Niiranen

Vuonna 2025 tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut asianhallintasihteeri Tarja Roth.

Valtuustokauden alussa tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2025–2029 valittiin Itä-Suomen Tilintarkastus Oy. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Timo Nuutinen ja avustavana tilintarkastajana HM Jari Paavilainen. Tilintarkastaja on osallistunut lautakunnan kokouksiin harkintansa mukaan.

Tarkastustoiminta

Kuntalain 121 §:n 2 momentin 2, 3 ja 5 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan on

- arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa
- toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Arviointityön suorittamiseksi lautakunta on hyväksynyt nelivuotissuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen ja tarkemman työohjelman kutakin vuotta varten.

Arvion antamiseksi lautakunta on kokoontunut viisitoista kertaa ja kuullut seuraavien kokoustensa yhteydessä johtavia luottamushenkilöitä sekä viran- ja toimenhaltijoita seuraavasti:

Tarkastuslautakunnan vuoden 2026 kokoukset

Pvm.	Kokous	Aihe
26.1.2026	Valtuuston Puheenjohtaja Anne Kumpusalo-Vauhkosen kuuleminen ja nuorisotoimen nuorisotyöntekijä Tanja Jokiniemen kuuleminen	Valtuuston ja nuorisotoimen yleiskatsaus
23.2.2026	Matin ja Liisan koulun rehtorin Jaana Koivistoisen kuuleminen sekä sivistysjohtaja Sinikka Kervisen kuuleminen Lapinlahden lukiolla	Yleiskatsaus Matin ja Liisan koulun tilanteesta ja sivistystoimesta
23.3.2026	Kunnanjohtaja Henri Ruotsalaisen ja hallintojohtaja Ulla Nikulaisen kuuleminen	Hallinnon yleiskatsaus
14.4.2026	Teknisen johtajan Rami Linnan kuuleminen	Teknisen toimen yleiskatsaus
20.4.2026	Arviointikertomuksen laatiminen	
4.5.2026	Arviointikertomuksen laatiminen	
11.5.2026	Arviointikertomuksen laatiminen	
18.5.2026	Arviointikertomuksen laatiminen	
25.5.2026	Arviointikertomuksen laatiminen	

Tarkastuslautakunnan vuoden 2025 kokoukset

Pvm.	Kuultava/tutustumispaikka	Aihe
27.1.2025	Rehtori Jaana Sulin kuuleminen Alapitkän koululla	Yleiskatsaus, Alapitkän koulun rehtori Jaana Sulin kuuleminen
24.2.2025	Kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen ja hallintojohtaja Ulla Nikulainen	Talouden ja hallinnon tilanteen katsaus. Kunnanjohtaja Henri Ruotsalaisen ja hallintojohtaja Ulla Nikulaisen kuuleminen
31.3.2025	Valtuuston puheenjohtaja Minna Rissasen kuuleminen	Valtuuston yleiskatsaus
19.5.2025	Hallintojohtaja Ulla Nikulaisen kuuleminen ja tytäryhtiöiden kuuleminen (Taina Turunen ja Tuija Vatanen)	Hallinnon ja tytäryhtiöiden tilanteen katsaus
20.10.2025	Kunnanjohtaja Henri Ruotsalaisen ja hallintojohtaja Ulla Nikulaisen kuuleminen	Hallinnon yleiskatsaus uusille luottamushenkilöille
10.11.2025	Hyvinvointipäällikkö Henna Rissasen ja kansalaisopiston rehtori Marko Komulaisen kuuleminen	Yleiskatsaus hyvinvointipalvelu ja kansalaisopiston palvelut
17.12.2025	Rakennustarkastaja Ari Jaarasen ja kunnanhallituksen puheenjohtaja Kari Virran kuuleminen	Yleiskatsaus rakennusvalvonta ja kunnanhallitus

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat oman harkintansa mukaan ilmoittaneet esteellisyydestään asioita käsiteltäessä.

Kaikki tarkastuslautakunnan jäsenet ovat seuranneet valtuuston ja kunnanhallituksen työskentelyä kunnan kotisivuilta. Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet muiden toimielinten päätöksentekoa seuraavasti:

Tarkastuslautakunta ajalla 1.8.2021-31.5.2025

Kunnanhallitus, kunnanhallituksen alainen kunnanhallituksen hyvinvointi- ja osallisuusjaosto	Rauno Savolainen
Sivistyslautakunta	Irma Korhonen, Ari Turunen
Tekninen lautakunta	Rauno Savolainen, Kari Tuovinen
Ympäristölautakunta	Anneli Valta-Lisitsin

Tarkastuslautakunta ajalla 1.6.2025-31.7.2029

Kunnanhallitus, kunnanhallituksen alainen kunnanhallituksen hyvinvointi- ja osallisuusjaosto	Antti Valta
Sivistyslautakunta	Irma Korhonen, Ari Turunen
Tekninen lautakunta	Minna Forsberg
Ympäristölautakunta	Mikko Heikkinen

Lautakunta on saanut selonteon tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista tilintarkastajan raporteissa ja on perehtynyt tilintarkastuskertomukseen.

Tarkastuslautakunnan katsaus

Tarkastuslautakunnan vuoden 2024 tarkastus toteutui määräajassa suunnitelman mukaisesti. Arviointikertomus oli tarkastuslautakunnassa 2.6.2025 sekä valtuustossa 16.6.2025. Vuoden 2024 tilintarkastus toteutui aikataulun mukaisesti. Tarkastuslautakunta käsittelee tilintarkastuskertomuksen 2.6.2025 ja se oli valtuuston käsittelyssä 16.6.2025.

Sidonnaisuuksien valvonta

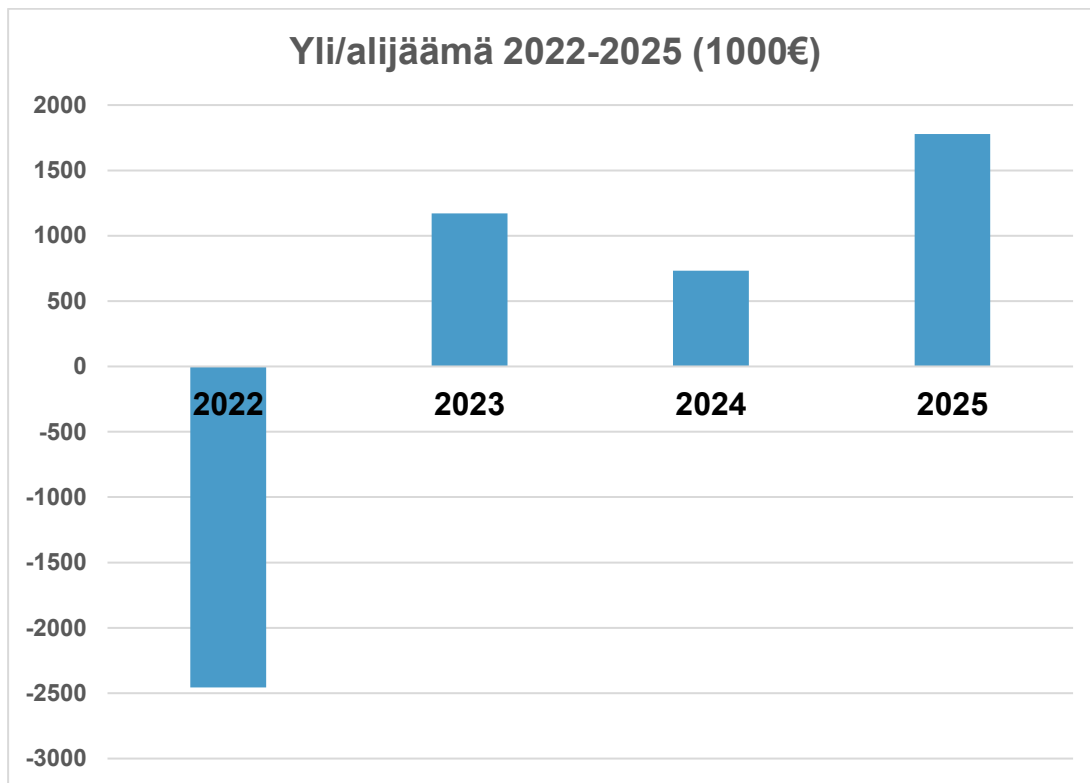
Kuntalain 84 §:n mukaan laissa todettujen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävien hoitamisessa. Ilmoitusvelvollisuus astui voimaan uuden valtuustokauden alusta lähtien. Tarkastuslautakunta käsittelee tehtävänsä mukaisesti muutokset sidonnaisuuksissa ja lähetti sidonnaisuusrekisterin valtuustolle tiedoksi.

Valtuuston asettamat tavoitteet ja niiden toteutumisen arviointi vuonna 2025

Tavoitteiden toteutuminen oli kokonaisuutena onnistunutta, erityisesti talouden ja toiminnan sopeuttamisen näkökulmasta. Talouden tasapainottamisohjelmassa pysyttiin. Alkuperäinen talousarvio oli alijäämäinen, mutta tulos kääntyi positiiviseksi.

Yleisesti voidaan todeta toiminnan edenneen valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Hallintosääntö uudistettiin, jotta hallinto saatiin vastaamaan voimassa olevaa kuntalakia, päivitettyä rakentamislakia sekä organisaatiouudistuksen mukanaan tuomia uusia toimivaltasuhteita.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Lapinlahden kunnan vuoden 2025 tuloksen muodostumiseen vaikuttivat keskeisesti toimintatuotot, toimintakulut sekä rahoituksesta, joka koostui pääasiassa verotuloista ja valtionosuuksista. Vuonna 2025 Lapinlahden kunnan talouden tasapainon kannalta keskeisiä tekijöitä olivat toimintamenojen hallinta, verotulojen kehitys sekä valtionosuuksien taso. Lisäksi investointipaineet ja mahdollinen velkaantumisen kasvu vaikuttavat kunnan rahoitustilanteeseen pitkällä aikavälillä.

Tilinpäätöksen toteutumisen vertailu alkuperäiseen talousarvioon oheisessa taulukossa.

Tuloslaskelman toteutuminen, ulkoiset

	TA 2025	Muutettu TA 2025	TP 2025	Erotus	Poikkeama	€/asukas
Toimintatuotot	5 914 907	6 864 907	7 292 719	1 378 812		841,84
Toimintakulut	-29 355 995	-28 835 005	-28 117 128	1 237 877		-3172,06
TOIMINTAKATE	-23 440 098	-21 970 098	-20 923 409	2 616 689		
Verotulot	19 855 000	19 694 000	19 733 357	-121 643		
Valtionosuudet	5 778 834	6 140 834	6 081 966	303 132		
Korkotuotot	567 000	567 000	573 746	6746		
Muut rahoitustuotot	1 150 000	1 150 000	1 246 545	96 545		
Korkokulut	-917 000	-917 000	-748 085	168 915		
Muut rahoituskulut	-20 000	-20 000	-2 038	17 962		
VUOSIKATE	2 973 736	4 644 736	6 062 082	3 088 346		699,69
Poistot	-3 109 000	- 3 109 000	-3 613 827	-504 827		
Satunnaiset erät			-500 000	-500 000		
Varaukset			-170 000	-170 000		
Tilikauden yli-/alijäämä	-135 264	1 535 736	1 778 255	1 913 519		

Talousarvion tavoitteena oli päästä 135 000 euron alijäämään, kun kunnan palvelut ja toiminta tuotetaan tasapainottamissuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman mukainen toiminta johti ennakoitua parempaan tulokseen ja ylijäämää tilikaudelta tuli 1,778 milj. euroa.

Talouden seuranta on ollut aktiivista ja tilannekehitys on huomioitu. Taloustilanteen muutokseen reagoitiin muutostalousarviolla, mikä on hyvä asia ja osoitus seurannan toteutumisesta ja johtopäätösten tekemisestä. Tilikauden tulos oli 242 489 euroa parempi kuin ennakoitiin muutetussa talousarviossa. Hyvään tulokseen johti kaikkien tulokseen vaikuttavien tekijöiden toteutuminen parempana kuin ennakoitiin.

Tilinpäätöksessä huomioidaan myös tulevaisuutta. Talousarviossa laaditaan taloussuunnitelma kahdelle seuraavalle vuodelle, joiden on arvioitu olevan ylijäämäisiä. Tilinpäätöksessä tehty investointivaraus liikuntahalliin on hyvä toimenpide samoin kuin varaus monitoimitalon purkamiseen.

Verotulojen kehitystä seurataan osana kunnan talouden seurantaa. Lapinlahdella suurin osa veroista tulee kunnan tuloverona. Kokonaisuus huomioiden yhteisöveron osuus Lapinlahdella on pieni. Yhteisövero ei ole vakaa tulolähde, vaan se vaihtelee taloussuhdanteiden mukaan. Yksi suuri tai hyvää tulosta tekevä työnantaja voi vaikuttaa merkittävästi kunnan yhteisöverokertymään. Kunnan elinkeinopolitiikalla on merkitystä yhteisöveron kertymisiin. Kiinteistövero voi luonnehtia kunnille varmana ja suhdanteista riippumattomana tulonlähteenä, koska se perustuu kiinteän omaisuuden arvoon eikä esimerkiksi työllisyystilanteeseen. Se toimii vastapainona kunnallisverolle, joka vaihtelee herkemmin taloussuhdanteiden mukaan, vaikka tuloveroprosenttia ei muutettaisikaan.

Verotulojen muutos 2023–2025 (1000 euroa)

	2023	2024	2025	muutos % 2024/2025
Kunnan tulovero	14 000	15 404	15 246	-1 %
Yhteisövero	1 738	1 537	1 655	8 %
Kiinteistövero	2 309	2 805	2 829	1 %
Muut verot			3	
Yhteensä	18 047	19 746	19 730	0 %

Vuoden 2025 tilinpäätöksessä valtionosuudet toteutuivat noin 300 000 € budjetoitua suurempina, mikä paransi tulosta merkittävästi. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna valtionosuudet eivät ole tasaisesti kasvaneet, vaan ne ovat reagoineet voimakkaasti rakenteellisiin muutoksiin ja talouskriisiin. Lyhyellä aikavälillä: 2024–2025 valtionosuuksien taso on ollut Lapinlahdelle hieman odotettua parempi. Rakenteellisesti Lapinlahti on edelleen keskimääräistä riippuvaisempi valtionosuuksista kuin kasvukunnat, mikä tekee rahoituksesta herkkää valtion päätöksille.

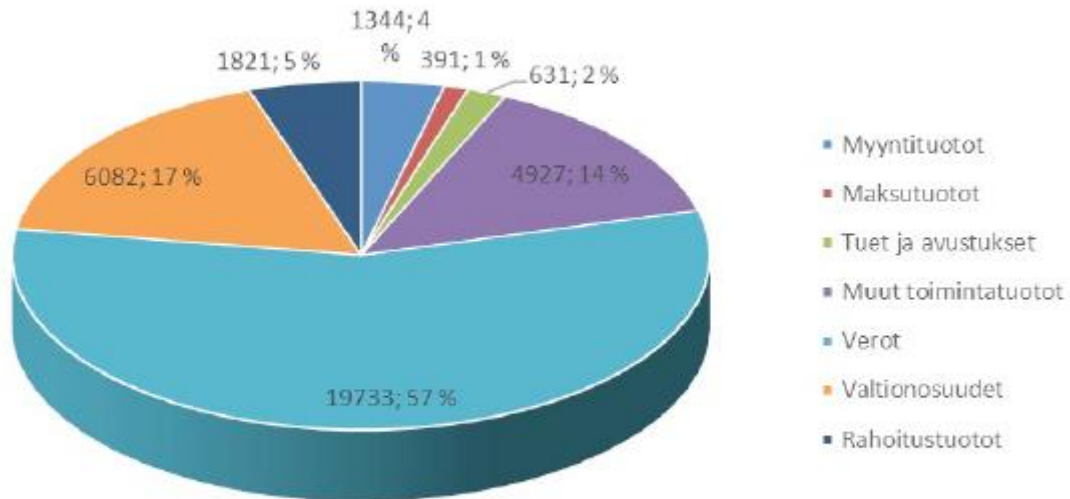
Investointimenot olivat 1,32 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa varauduttiin 1,3 milj. euron investointeihin. Talousarvion investointeihin tuli 100 000 euron nettokasvu.

Pitkäaikaista lainaa lyhennettiin vuoden 2025 aikana 3,9 milj. eurolla. Kokonaisvelkamäärä oli vuoden lopussa 34,9 milj. euroa. Lainaa oli keskimäärin 3937 eur/asukas.

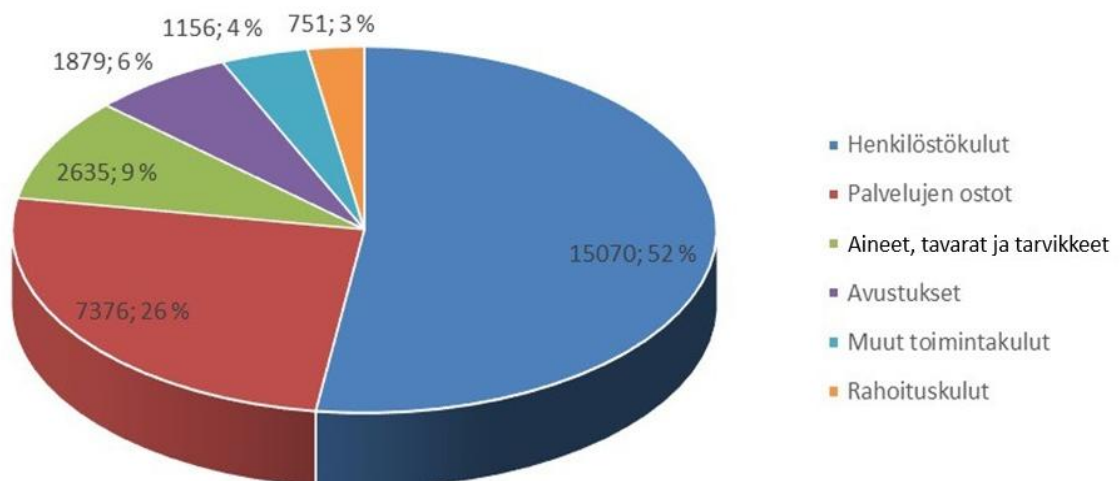
Lapinlahden kunnan taloudesta tarkemman kuvan antaa konsernitarkastelu. Silloin kunnan toiminnoissa on huomioitu kunnallinen vesiyhtiö, Lapinlahden Vesi Oy, vuokrataloyhtiö, Lapinlahden Kaskihovi Oy ja kiinteistöyhtiö Viitostien Ykköstilat Oy. Tilikauden ylijäämä koko konsernilla oli 1,55 milj. euroa ja se on 0,088 milj. euroa parempi kuin vuonna 2024. Tulevaisuuden kannalta on toivottavaa, että hyvinvointialueelle vuokratuilla kiinteistöillä vuokraus jatkuu, vesiyhtiö pystyy tulouttamaan koron ja muut rahoitustuototkin toteutuivat.

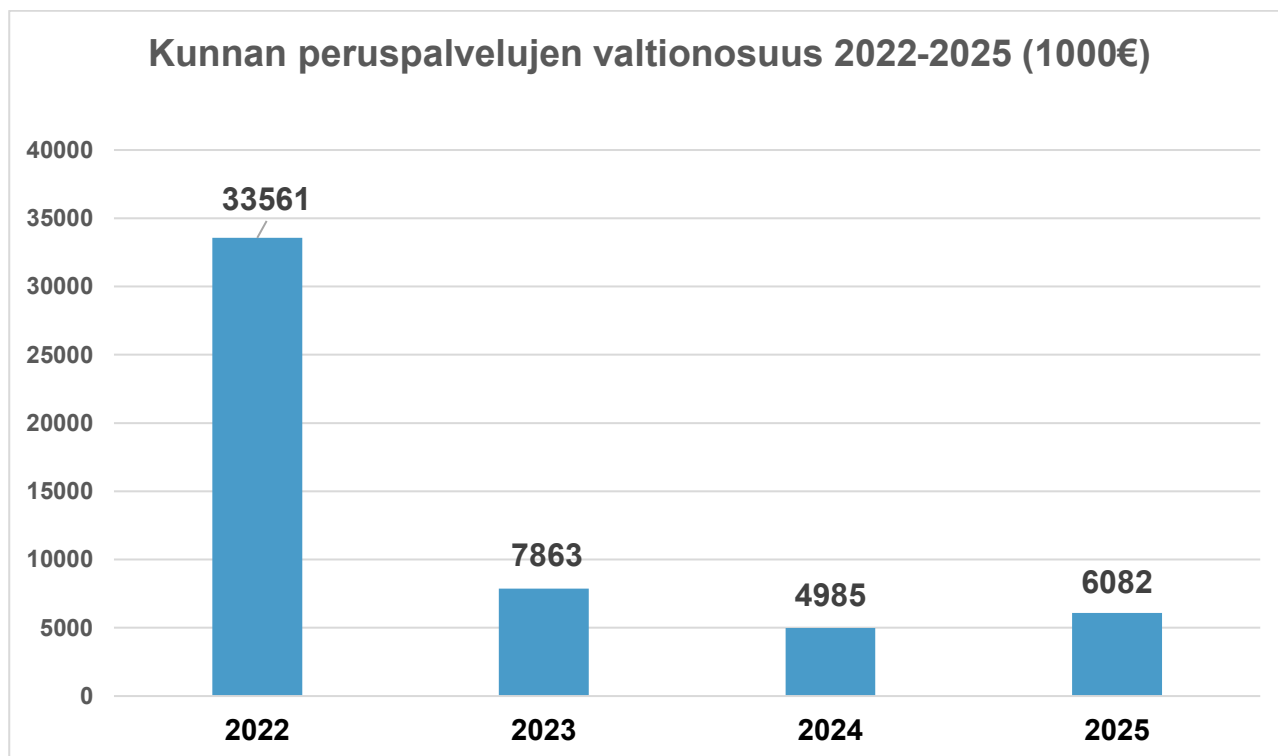
Tulevaisuuden investointitarpeiden osalta Lapinlahdella joudutaan todennäköisesti ottamaan velkaa. Tässä on huolehdittava, että talous pysyy kestäväenä, palvelut turvataan ja lain edellyttämä talouden tasapaino säilyy.

Vuoden 2025 tuotot (tuloslaskelman ulkoiset tuotot)

Vuoden 2025 kulut (tuloslaskelman ulkoiset kulut)

Talouden tasapainottamissuunnitelmat

Tasapainottamissuunnitelmaa pystyttiin toteuttamaan, vaikka vuoden 2025 talousarvio oli 0,1 milj. euroa alijäämäinen. Suunnitteluvuodet 2026 ja 2027 ovat ylijäämäisiä ja taloussuunnitelma kokonaisuudessaan tasapainossa tai ylijäämäinen.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Kunnanhallitus on hyväksynyt 2.10.2017 § 195 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Sisäisen valvonnan toimet on kuvattu toimintakertomuksessa, ja tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan valvonta on toteutunut suunnitellusti. Riskienhallinnassa riskit on tunnistettu ja kuvattu kunnan toiminnoissa, tytäryhtiöissä sekä koko kuntakonsernissa. Toimintatapa on hyvä, koska tytäryhtiöillä on merkittävä vaikutus kunnan arkitoimintaan ja kuntalaisten palveluihin.

Vastuullisuus

Lapinlahden kunnan vastuullisuus perustuu kestävän kehityksen kokonaisuuteen, jossa huomioidaan ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen vastuu. Vastuullisuus näkyy sekä kunnan strategiassa että käytännön toiminnassa.

Vesistön kunto on ollut jo useamman vuoden ajan huomion kohteena. Vesistön tilaa on parannettu hankkeiden avulla ja tilaa on seurattu.

Ympäristöasiat ovat osa opetusta kaikilla kouluasteilla.

Kunnanhallitus

Vuoden 2025 tavoitteet toteutuivat talouden osalta suunniteltua parempana. Päätöksenteossa on noudatettu vuoden 2024 lopulla päätettyä talouden tasapainottamisohjelmaa.

Hallinto-osaston talous toteutui paremmin kuin talousarvion laadinnan odotettiin. Henkilöstökuluissa syntyi säästöä siitä, että nuorten työpajatoiminta päättyi kesken vuotta ja osa tehtävistä oli täyttämättä osan vuotta. ICT-kuluja saatiin edelleen vähennettyä. Merkittävin muutos menoissa oli passiivisen työmarkkinantuen osuuden kasvaminen 450 000 eurosta hieman yli 1 milj. euroon. Kokonaisuudessaan alkuperäinen talousarvio alittui menojen osalta 430 000 euroa ja ylittyi tulojen osalta 170 000 euroa.

Strategian toteutuminen

Visionäärinen ja tekevä kunta

Strategian tavoitteena on idea- ja kokeilukulttuurin rakentaminen. Toteuttamiseen on asetettu käytännöllisiä toimenpiteitä ja mittarikin. Tuloksena todetaan henkilöstön kannustaminen ideointiin ja toiminnan kehittämiseen. Toimintaympäristön muutoksen ja tiukan taloudellisen tilanteen kannalta olisi ollut toivottavaa panostaa kyseessä olevan tavoitteen toteuttamiseen.

Palvelemme intohimoisesti

Henkilöstöön liittyvät strategiset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti. Tavoitteena ollut lapsiperheitä houkuttelevat palvelut, toteutuminen jää avoimeksi.

Teemme hyvinvointia edistävää yhteistyötä

Hyvinvointikertomus on käsitelty. Päätösten vaikutusten ennakoarviointi jäi toteutumatta. Osallistavaa budjetointia vietiin käytäntöön kyselyillä ja kuulemisilla. Valtuusto aloitti uuden strategian laadinnan seminaareilla.

Olemme yritysten kanssa samalla puolella

Asetettuja tavoitteita on toteutettu ja mitattu. Hankintaohje paikallisiin ohjeisiin on jäänyt toteutumatta.

Taloutemme ja menomme ovat tasapainossa

Tavoite on toteutunut pääasiallisesti. Ostopalveluiden ja tilojen käytön toteuma jää avoimeksi.

Kunnan henkilöstö

Vuoden 2025 lopussa vakinaista henkilökuntaa Lapinlahden kunnan palveluksessa oli 243 henkilöä (edellisenä vuonna 243). Määräaikaisia palvelussuhteita oli 41 (54) eli henkilöstöä yhteensä 284 (297).

Henkilöstömäärä 31.12.2025	Miehet	Naiset	Yhteensä	Muutos
Vakinaiset	41	202	243	0 %
Määräaikaiset	7	34	41	-24,0 %
Yhteensä	48	236	284	-4,30 %

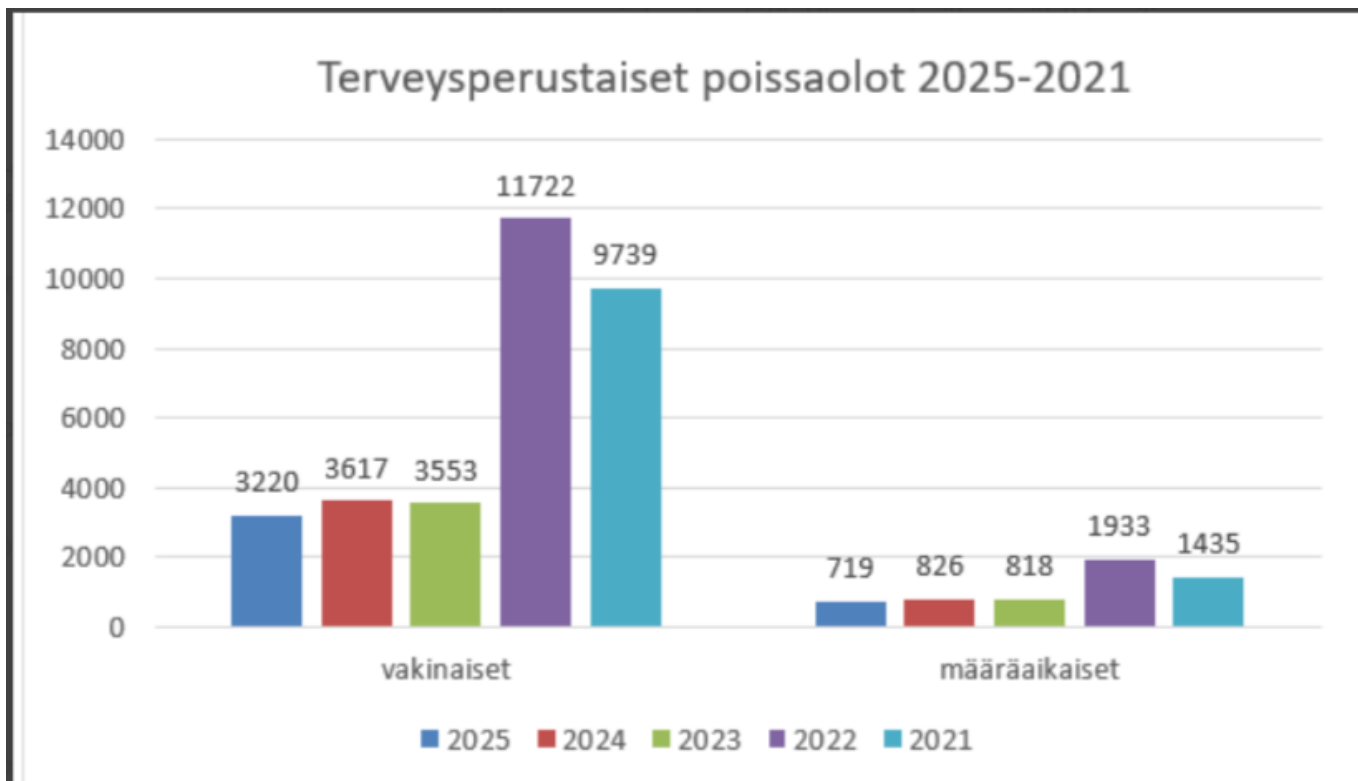
Vakinaisten määrä pysyi ennallaan, mutta määräaikaisten määrä väheni 13 henkilöllä. Henkilöstön kokonaismäärä laski 13 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstön määrän lasku, johtuu taloudentasapainottamistoimista. Henkilöstön määrään on laskettu 31.12.2025 tilanteen mukaan niin, että siinä on mukana kaikki työ- ja virkasuhteessa olleet henkilöt sillä hetkellä.

Henkilöstökulut, johon sisältyy varsinaisen palkan lisäksi kaikki työnantajan maksamat sivukulut, ovat vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaan 15,1 milj. euroa, joka on 53,6 % ulkoisista toimintakuluista. Vastaava summa vuonna 2024 oli 15,6 milj. euroa, joten henkilöstömenot vähenivät 0,5 milj. euroa.

Lomapalkkavarausta purettiin 50 848 euroa. Vuoden 2025 aikana otettiin käyttöön tasopalkkajärjestelmä.

Vakinaisen henkilöstön terveysperustaiset poissaolot vähenivät peräti 11 % ja määräaikaisten hieman vuodesta 2024. Vakituisten terveysperustaisten poissaolopäivät olivat 13,3 pv ja määräaikaisten 13,3 pv.

	2025	2024	2023	2022	2021
vakinaiset	3220	3617	3553	11722	9739
määräaikaiset	719	826	818	1933	1435
yhteensä	3939	4443	4371	13655	11174

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelut siirtyivät vuoden 2025 organisaatiomuutoksessa sivistyspalveluista kunnanhallituksen alaiseksi toiminnaksi.

Hyvinvointiosastolla nähdään organisaatiomuutoksen edesauttavan kuntastrategian käytännön toteutusta. Yhteistyötä tehdään hyvinvointialueen ja järjestösektorin kanssa. Hyvinvointiosaston käytännön toiminta pääsi alkuun syksyllä 2025 ja hakee vielä muotoaan.

Tarkastuslautakunta tutustui vuoden 2025 aikana kansalaisopistoon ja nuorisotyöhön.

Kansalaisopiston toimintaa ohjaa kuntastrategia. Tulevaisuuden toiveena on uuteen kuntastrategiaan liittyen kulttuurin vahvempi näkyvyys. Toimintansa kehittämiseksi kansalaisopisto kerää palautetta opiskelijoilta, opettajilta, kuntalaisilta ja luottamushenkilöiltä. Palautteet on käsitelty päätoimisen henkilöstön palaverissa ja opettajailloissa. Kansalaisopisto oli mukana Ylä-Savon alueen yhteistyöselvityksessä.

Nuorisotoimessa todettiin kuntastrategian olevan hyvä lähtökohta hyvinvoinnin, osallisuuden ja ennaltaehkäisevän työn osalta. Se näkyy nuorten osallisuuden vahvistamisena, matalan kynnyksen palveluiden ylläpitämisenä ja moniammatillisen yhteistyön kehittämisenä. Haasteena on henkilöstön riittävyys. Tähän tilanteeseen on tehty yhteistoimintaa eri toimijoiden kanssa mm. 4H, seurakunnat yms.

Nuorisotoimessa kerätään palautetta, jota hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Vaikuttavuutta arvioidaan useista näkökulmista ja seurataan jatkuvasti arjen työssä. Erityisesti se näkyy ennaltaehkäisevänä työnä. Nuoret tulevat kuulluiksi, saavat tukea ajoissa ja ongelmien kärjistyminen voidaan monessa tapauksessa estää. Toiminnassa hyödynnetään hankkeita.

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Terveystieteiden laki (1326/2010) velvoittaa kuntia valmistelemaan laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman kerran valtuustokaudessa ja raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma toimii johtamisen työvälineenä, poliittisen päätöksenteon tukena sekä strategiatyön suunnittelun ja toimeenpanon perustana.

Hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

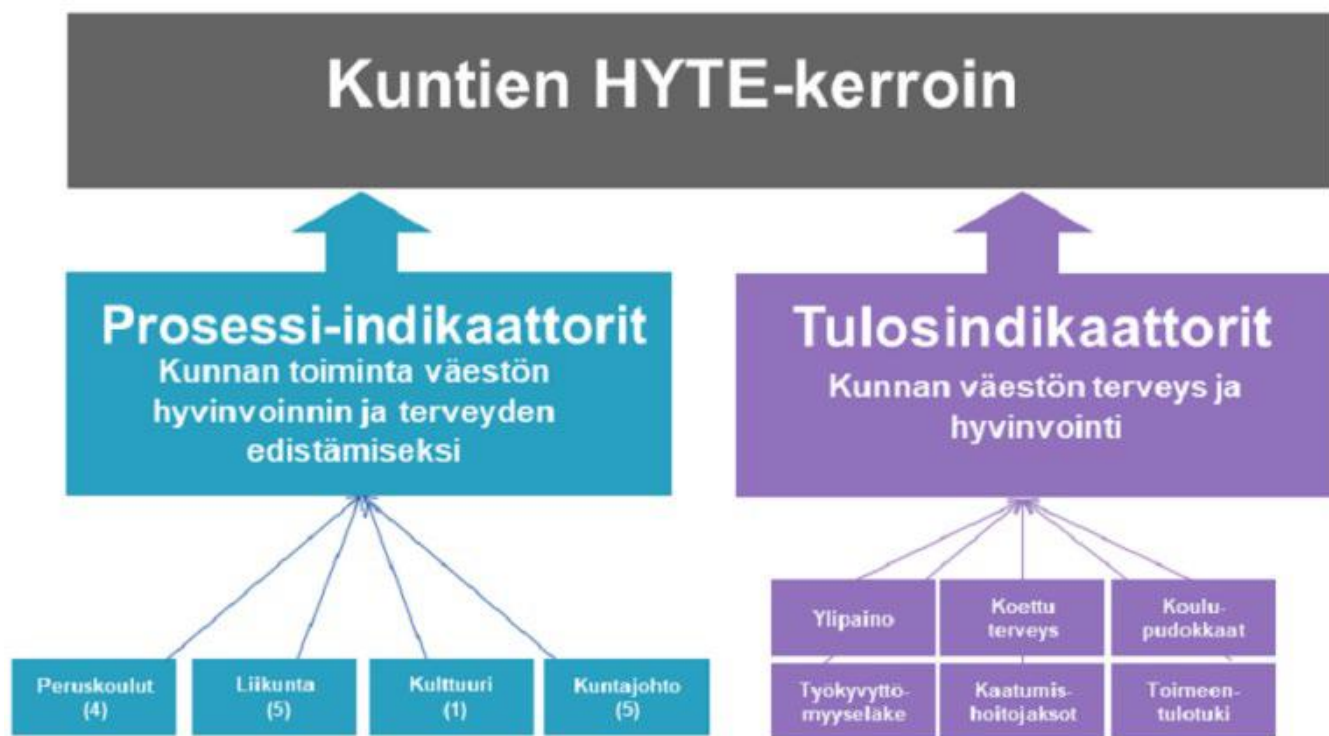
Kunnilla on käytössä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

HYTE-kerroin on noussut vuonna 2025

Indikaattori	2021	2022	2023	2024	2025
HYTE-kerroin, 0-100	67	66	65	59	73
HYTE-kerroin, 1000 €	177,5	172,5	166,4	163,5	198,5
HYTE-kerroin €/asukas	19,0	18,7	18,3	18,8	22,4
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo	93	78	78	79	86
Tulosindikaattoreiden keskiarvo	41	54	52	38	60

Valtionosuuden lisäosaksi määräytyi 198 500 euroa vuodelta 2025.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Vuonna 2025 Lapinlahden kunta uudistui ja investoi kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen. Vuoden aikana uudistettiin organisaatorakennetta, ja eri osastoilla sijainneet kunnan vapaa-aikapalvelut yhdistettiin uudeksi hyvinvointiosastoksi. Uutena tehtävänä kuntaan tuli hyvinvointipäällikön virka kehittämään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja. Vaikka hyvinvointiosasto käsittää kunnan vapaa-aikapalvelut, on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edelleen koko organisaation yhteinen tehtävä.

Vuonna 2025 valmistui Lapinlahden kunnan laaja hyvinvointikertomus 2021–2025, ja sen pohjalta on laadittu hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026–2029. Hyvinvointisuunnitelma sisältää myös muita kunnalta edellytetyjä suunnitelmia, kuten yhdenvertaisuussuunnitelma, tasa-arvosuunnitelma, osallisuussuunnitelma, ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvoinnin vuosiraportti vuodelta 2025 valmistuu keväällä 2026 aikana

Seitsemän näkökulmaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen

SITOUTUMINEN	Organisaation sitoutuminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen strategiatasolla.
JOHTAMINEN	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen organisointi, vastuiden määrittely sekä toimeenpano.
SEURANTA JA TARVEANALYYSI	Väestön terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden seuranta ja tarveanalyysi väestöryhmittäin sekä raportointi johtoryhmälle ja luottamushenkilöille.
VOIMAVARAT	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen resursointi, esim. henkilöstön mitoitus ja osaaminen.
YHTEISET KÄYTÄNNÖT	Yhteisistä toimintakäytännöistä sopiminen.
OSALLISUUS	Väestön mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin.
MUUT YDINTOIMINNAT	Toimialakohtaiset terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toiminnot, jotka jokaisessa organisaatiossa tulisi toteuttaa.

(Lähde: Teaviisari, www.teaviisari.fi)

 Pisteet	Lapinlahti	Pohjois-Savon hyvinvointialue	Koko maa
Sitoutuminen	74	89	87
Paikallinen turvallisuussuunnitelma	0	68	60
Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmassa	100	91	97
Arviointikertomus	100	96	94
Mittarit toiminta- ja taloussuunnitelmassa	100	99	98
Ikäryhmittäisiä tavoitteita ja toimenpiteitä terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi	75	80	76
Toimenpiteet terveyserojen kaventamiseksi	100	97	95
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	33	86	82
Kestävyystavoitteet	80	95	95

Lähde: Teaviisari.

Teaviisaria tarkastellessaan tarkastuslautakunta totesi puutteita seuraavissa kohdissa: Paikallinen turvallisuussuunnitelma, Tasa-arvo ja yhdenmukaisuus. Näitä osa-alueita ei ole käsitelty toimielimissä.

Elinvoimapalvelut

Tarkastuslautakunta oli vuoden 2024 arviointikertomuksessa esittänyt kysymyksen elinkeinotoimintaan liittyen yritys-asiahenkilöstöstä. Kunnanhallitus totesi vastauksessaan yritysten tukemisen ja elinvoiman vahvistamisen olevan kunnan strategisia tavoitteita. Kuntaan päätettiin perustaa elinvoimapäällikön virka ja se täytettiin vuoden 2026 alussa.

Työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa osana TE2024 uudistusta. Lapinlahti on osa Kuopion työllisyysaluetta, joka tuottaa sopimukseen perustuen Lapinlahden työllisyyspalvelut. Kuopion työllisyysalueella työttömyysaste 12 % ja pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä 39 % (12/2025). Työttömyyden kasvu liittyy erityisesti

pitkittyviin työttömyysjaksoihin. Pitkäaikaistyöttömyys on keskeinen tekijä kuntien työttömyysturvakustannusten kasvussa vuonna 2025. Työllisyysalueuudistuksen jalkauttaminen ja varsinkin tavoiteltujen hyötyjen saaminen on vielä kesken, eivätkä tavoitellut hyödyt toteutuneet vielä ainakaan vuonna 2025. Kunta luopui vuonna 2025 omasta tuki-työllistämistään sekä nuorten työpajatoiminnasta. Nuorten työpajatoiminta jatkuu Lapinlahdella yhdistysmuotoisena Verso ry:n toimesta, joka on kunnalle erittäin tärkeä yhteistyökumppani työllisyyden hoidon näkökulmasta.

Kunnan elinvoimapaalveluiden vastuulla on myös työvoiman ulkopuolella olevien kotouttaminen, jossa tehdään sopimuksellista yhteistyötä Kuopion kaupungin kanssa. Kunta tarjosi nuorille kesätyömahdollisuuksia. Kesätyöhakemuksia tuli 85 kpl. Nuoria työllistettiin 47. Kunta myös tuki nuorten mahdollisuutta työllistyä kunnassa toimiviin yrityksiin kesäaikana myöntämällä kesätyötukea Lapinlahdella toimiville yrityksille. 20 yritystä haki kesätyötukea yhteensä 40 nuorelle. Kesätyötukea myönnettiin määrärahojen puitteissa yhteensä 22 nuoren palkkaamiseen.

Kunta pyrki aktiivisesti kehittämään omaa toimintaansa ja kunnan elinvoimaa hanketoiminnalla. Lapinlahden kunnalla oli vuonna 2025 käynnissä puhtaan siirtymän hankkeita sekä kulttuuri- ja luontomatkailua edistävä hanke. Vuonna 2025 kunta oli mukana myös Mieliteko 2.0 ja Sisu-ilmastohankkeissa, jotka olivat usean kunnan yhteishankkeita. Kunta tuki paikallisia yhdistyksiä ja järjestöjä Ylä-Savon Veturin rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämisessä tarjoamalla välirahoitusta sekä pyrki itse käyttämään seudullisen kehittämisrahan mahdollisuuksia osarahoituksena omissa alueellisissa hankkeissaan.

Viitostien Ykköstilat Oy

Yhtiö vuokraa ja tarvittaessa rakennuttaa toimitiloja yrityksille. Yhtiön omistuksessa on kiinteistöjä Lapinlahden ja Varpaisjärven alueella. Sote- ja pelastuslaitoksen kiinteistöjen (Lapinlahden terveyskeskus, Varpaisjärven terveysasema, Lapinlahden paloasema, Varpaisjärven paloasema, Paavon ja Liisankoti ja Jussinpiha) siirto yhtiöön toteutettiin kiinteistökauppana 31.12.2025. Kauppahinta kiinteistöistä on 14,2 milj. euroa, jonka yhtiö jää velkaa kunnalle. Osakekauppana yhtiöön siirtyi 31.12.2025 KOy Varpakulma, As Oy Lapinlahden Satokulma ja KOy Lapinlahden Virastokeskus. Satokulman osakkeista yhtiö maksoi kunnalle 21 000 euroa. Varpakulman ja Virastokeskuksen osalta tehtiin velkakirja, jonka mukaan yhtiö jää velkaa kunnalle 233 500 euroa. Velkakirjat on laadittu 25 vuoden maksuajalle. Yhtiön lainamäärä nousi n. 250 000 eurosta lähes 14,7 milj. euroon ja tase 5,5 miljoonasta 20 miljoonaan.

Hyvinvointialueelle vuokratuista tiloista käytiin neuvotteluja syksystä 2025 alkaen ja sopimukseen päästiin vuoden 2026 alussa.

Lapinlahden Kaskihovi Oy

Yhtiö ylläpitää ja tarjoaa vuokra-asuntoja Lapinlahdella asuville ja Lapinlahdelle töihin tuleville henkilöille. Vuonna 2025 lähes kaikille asuntoja hakeneille saatiin se järjestettyä.

Asuntojen laskennallinen käyttöaste on pysynyt hyvänä, joka oli noin 95 %. Asuntokannan vanhuuden takia saneerausvelkaa on suuresti. Toistaiseksi on tehty yksittäisiä korjauksia, eikä suurempiin saneerauksiin ole lähdetty. Korjaukset on tehty kassavaroin, eikä uutta lainaa ole otettu tähän tarkoitukseen. Lainakanta vähenee seuraavan 3–5 vuoden aikana sen verran, että voidaan miettiä lainanottoa saneerauksiin. Vuokratasoa on pyritty pitämään kilpailukykyisenä.

Lapinlahden Vesi Oy

Lapinlahden Vesi Oy:n toiminta on ollut jo useita vuosia varsin vakaa, toiminnallisten mittareiden täytyessä. Investointien osalta on päästy toteutuksien osalta lähes vuosittaiseen tavoitteeseen. Laitoksen verkostot ovat valtakunnallisesti ja alueellisesti verrattuna hyvässä, ellei jopa erinomaisessa kunnossa. Tulevaa Suoniemen jätevedenpuhdistamon saneerausta silmällä pitäen voidaan verkostojen saneerauksia vuositasolla kaventaa. Yhtiö vastaa hyvälaatuisen talousveden toimittamisesta kunnan asukkaille ja teollisuudelle, sekä vastaa siitä, että jätevedet puhdistetaan voimassa olevien ympäristölupaehdojen mukaan. Talousveden laatu pysyi hyvänä myös vuonna 2025. Investointeja toteutetaan taloudellisen kantokyvyn rajoissa tasaisesti. Suoniemen jäteveden puhdistamon saneeraukseen varauduttiin jo erilaisin toimenpitein, varsinaisen isomman saneerauksen toteutuessa 2027–2029 välillä. Lapinlahden Veden tulos oli noin 223 000 euroa.

Sivistyslautakunta

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen erityisopettajaa ei ole saatu rekrytoitua, muiden työntekijöiden rekrytoinnit ovat onnistuneet. Sähköinen palvelu CGI Vesa on käytössä. Talouden tasapainotussuunnitelman muutokset toimeenpantiin: ryhmäperhepäivähoidon lakkauttaminen Varpaisjärvellä, Varpaisjärven esiopetuksen siirtyminen perusopetuksen yhteyteen ja päiväkotiryhmän aloittaminen entisissä esiopetustiloissa.

Varhaiskasvatuksen tarpeen ennakkoinnin on todettu olevan vaikeaa. Syinä ovat muun muassa työllisyystilanteen muutokset ja lapsiperheiden muuttoliike. Toiminnallisesti on pystytty reagoimaan tarpeellisiin muutoksiin. Toiminnan talouden tilanne on tiedostettu.

Perusopetus

Martikkalan ja Paloisten koulut lakkautettiin 1.8.2025 alkaen. Oppilaat ja henkilöstö siirtyivät Matin ja Liisan kouluun ja Varpaisjärven kouluun. Oppilasmäärä on kokonaisuutena pienentynyt noin 50 oppilaalla verrattuna edellisvuoteen. Peruskoulujen yhteisenä painopisteenä ollut keväällä lukutaito ja syksyllä yhdessä oppien. Osaan erityisluokanopettajien tehtäviä ei olla saatu kelpoisia tekijöitä. Talouden tasapainotussuunnitelman toteutuksina yhdeksän määräaikaista tehtävää päättyi ja kolme opettajan virkaa lakkautettiin.

Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan yhteistyö hyvinvointialueen ja viranomaisten kesken toimii. Oppilas- huoltopalveluiden järjestämisessä on ollut haasteita. Nuorten hyvinvointiin joudutaan kiinnittämään huomiota. Koulukiusaaminen on valvonnassa ja siihen on olemassa toimintatavat.

Lukio

Lukion opiskelijamäärä v. 2025 oli 156 ja joista 17 aineopiskelijaa. Kuvataidelinjalla opiskelijoista oli 54 %. Lukion kaikista opiskelijoista muualta kuin Lapinlahdelta opiskelijoita oli yhteensä 55, kaiken kaikkiaan 20 eri kunnasta. Talouden tasapainotussuunnitelman myötä yksi lehtorin virka on vähennetty lukiolla. Markkinointia on tehty aktiivisesti sekä Lapinlahdella että lähimaakuntiin.

Kuulemisen yhteydessä tuli esille, että kuvataidelukion suosio on kasvanut. Opintosihteerin tehtävien järjestely on vaatinut toimenpiteitä.

Tukipalvelut

Opiskeluhoitopalvelut ovat hyvinvointialueen vastuulla. Toimintakertomuksessa todetaan terveydenhoitaja- ja kuraattoripalveluiden olleen riittävät, ja koulupsykologien saatavuus parani syyslukukauden aikana.

Strategian toteutuminen

Visionäärinen ja tekevä kunta tavoitteen osalta kuulemisten yhteydessä tarkastuslautakunnalle tuli esille, että strategian toteuttaminen perusopetuksessa sujuu hyvin käytännönläheisesti. Kokonaisuutena voidaan todeta sivistystoimessa toiminnan olleen strategian mukaista, toimenpiteitä on mitattu ja tehty johtopäätöksiä.

Palvelemme intohimoisesti, tavoitteeseen liittyneet toimenpiteet on pystytty toteuttamaan ja johtamaan arjen toimintaan.

Teemme hyvinvointia edistävää yhteistyötä, tavoitteen toimenpiteet ovat olleet hyvinvointia edistäviä. Toteutuksessa käytettiin yhteistyöpalavereja. Yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön kuului ruokakasvatus ja lukiolla järjestettiin hyvinvointitapahtumia.

Olemme yritysten kanssa samalla puolella, tavoitteen toteuttamiseksi yrityselmä on tehty kouluilla näkyväksi.

Taloutemme on tasapainossa ja vakaalla pohjalla. Sivistystoimessa talouteen vaikuttavina tekijöinä ovat olleet muutokset esim. Paloisten ja Martikkalan koulujen lakkauttaminen ja henkilökunnan siirtymiset Matin ja Liisan koululle. Toteutuksessa on taloutta seurattu tarkasti.

Tekniset palvelut

Tekninen lautakunta vastaa kunnan organisaatiossa teknisten palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä sekä investointien toteuttamisesta valtuuston hyväksymien päätösten, ohjeiden ja määrärahojen puitteissa. Ympäristölautakunta vastaa viranomaislautakuntana Ympäristöpalveluista, ympäristö – ja rakennusvalvonnasta. Tekniset palvelut sisältävät kolme (3) eri tulosyksikköä; tekninen toimi, liikenneväylät ja yleiset alueet ja kiinteistökeskus. Tekninen toimi on teknisen osaston ohjaava osa ja kokoaa yhteen erilaiset teknisen- ja ympäristöpalvelujen toiminnot.

Liikenneväylät ja yleiset alueet tulossyksikkö huolehtii katujen, teiden sekä puistojen, että liikunta-alueiden ja muiden yleisten alueiden kesä- ja talvikunnossapidosta sekä kunnalle kuuluvista yksityistieasioista. Kiinteistökeskus tulossyksikön vastuulle kuuluu kunnan omistamien kiinteistöjen hoito ja kunnossapito. Lisäksi kiinteistökeskus huolehtii useista erilaisista kunnan omistamien tytäryhtiöiden, Kaskihovi Oy:n ja Viitostien Ykköstilat Oy:n kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon liittyvistä asioista.

Tekninen lautakunta päättää hallintosäännön mukaan mittavimmista urakoista ja suuremmista suunnittelusopimuksista, sekä valvoo teknisen palvelun toimintaa. Kaavoituksen osalta tapahtui muutos valtuustokauden vaihtuessa kaavoitusasioiden siirryttyä tekniseltä lautakunnalta kaavatoimikunnalle. Tekninen toimi valmistelelee kaava-asiat kaavatoimikunnalle.

Ympäristöpalveluihin kuuluvat seuraavat tulossyksiköt; rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu Ympäristösuojelun yhteiset toiminnot ja väestönsuojelutoimi

Tekninen johtaja vastaa teknisestä toimesta ja toimii Lapinlahden Veden ja Kaskihovi Oy:n toimitusjohtajana. Osaston henkilöstön määrä on rajallinen työkuormaan nähden. Teknisen johtajan vastuualueet ovat laajat työmäärään nähden. Tilanne on haavoittuva. Nykyisellä henkilöstömäärällä pystytään hoitamaan päivittäiset ja ajankohtaiset työt. Ennakointiin jäävän työosuuden arvioidaan olevan riski, josta muodostuu korjausvelkaa useampaan osa-alueeseen esim. kiinteistöt, puistoalueet ja tiestöt. Ympäristövalvonnassa tilanne on ollut haastavaa viranhaltijavaihdosten vuoksi ja uuden henkilön perehdyttäminen vie aikaa. Tarkastuslautakunnan saaman palautteen perusteella rakennustarkastus toimii hyvin. Varahenkilöjärjestelmän toteuttaminen on hankalaa pienessä organisaatiossa.

Huomioita:

Tarkastuslautakunnan havaintojen perusteella koko kuntaorganisaatiossa palvelukuvaukset, perehdyttäminen ja prosessikuvaukset vaativat päivitystä, koska toiminnassa ja henkilöstössä on tapahtunut muutoksia.

Talouden seurannassa hankaluutena ovat viiveet tuloslaskelmien saamisessa.

Henkilöstösuunnitelmalle on tarvetta teknisessä toimessa, koska työntekijöitä eläköityy.

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Toiminta-ajatuksena on luoda edellytykset turvalliseen liikkumiseen kaikkina vuodenaikoina kaikilla liikkumistavoilla sekä huolehtia yleisestä viihtyvyydestä ja turvallisuudesta kunnan alueilla.

Toimintatuottojen ylittymiseen vaikuttivat toteutuneet kiinteistökaupat ja investointihankkeiden avustusten maksusten toteutuminen viiveellä. Lisätuloa tuli myös SUP-direktiivin mukaisista kertakäyttömuovin siivouskustannuksista. Toimintakulujen alittumiseen vaikutti talvikunnossapidon alittuneet kustannukset. Toimintatulojen ja –menojen muutosten ansiosta pystyttiin toteuttamaan enemmän teiden päällystyksiä ja toteuttamaan liikenneturvallisuus-toimenpiteitä.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan alaisuuteen kuuluvat rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu. Ympäristölautakunnan tehtävänä ja toiminta-alueena on johtaa ja kehittää ympäristöpalveluja sekä toimia esimerkiksi maankäytön, rakentamisen ja ympäristönsuojelun toimintojen viranomaisena Lapinlahden kunnassa.

Rakennusvalvonta

Rakentamislain muutos on vaikuttanut huomattavan paljon toimintaympäristöön ja luvat haetaan pääasiallisesti sähköisesti. Rakennuslupien käsittely- ja poikkeamispäätösprosessi on kuvattu. Rakennusten lopputarkastuksia pidettiin muiden töiden ohessa resurssien mukaan. Asiakkaille lähetettiin kaksi kertaa vuodessa kirjeet rakennuslupien vanhentumisesta.

Rakennus- ja huoneistorekisterin tietoja korjattiin muiden töiden ohessa resurssien mukaan. Rakennusvalvonnan sähköiseen arkistoinnin käyttöönotto aloitettiin skannaamalla Varpaisjärven rakennuslupa-arkisto sähköiseen muotoon. Lapinlahden lupa-arkiston skannausta valmisteltiin. Sähköiseen muotoon tallennetun materiaalin käyttö helpottaa asiakirjojen toimittamista asiakkaille.

Kuntastrategiassa painotetaan asiakaslähtöisyyttä ja digitalisaatiota. Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan rakennusvalvonnassa on pystytty toteuttamaan strategian mukaista toimintaa. Lupaprosessi on sähköistetty ja käsitteilyaika on noin kaksi viikkoa. Tietotekniikkaa vähemmän käyttäneille sähköiset palvelut tuottavat joskus ongelmia.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun tulossyksikön tehtävänä on käsitellä lupia ja ilmoituksia, suorittaa valvontaa ja antaa neuvontaa ja ohjausta sekä tehdä ympäristöön liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä niin, että kunnan asukkaille turvataan terveell-

nen, viihtyisiä ja virikkeitä antava elinympäristö. Ympäristönsuojelun lainsäädäntö on muuttunut viime vuosina. Lupamenettelyjä on sujuvoitettu ja viranomaistoiminnan painopistettä on siirretty enemmän valvontaan. Kuntien valvottavaksi on siirtynyt useita lupaa vaativia kohteita valtion ympäristöhallinnosta.

Strategian toteutuminen

Visionäärinen ja tekevä kunta, tavoitteen toteuttamiseksi oli tavoitteet ja niiden toteutumista on arvioitu.

Palvelemme intohimoisesti, tavoitteet ovat toteutuneet pääasiallisesti. Kokonaisuudesta on huomioitava, että palvelukuvausten tilanne jää arvioimatta.

Teemme hyvinvointia edistävää yhteistyötä, tavoitteen toteutumisen tilanne on todettu.

Olemme yritysten kanssa samalla puolella, asetetut tavoitteet ovat toteutuneet ja muutoksia toimintaan on pystytty tekemään esimerkiksi lupien käsittelyssä.

Taloutemme on tasapainossa ja vakaalla pohjalla, tavoitteen toteutumisen arviointia on tehty. Tulevaisuuden toiminnan kehittämisen kannalta ostopalveluiden tarvetta ja käyttöä samoin kuin kiinteistöjen tilankäyttöä kannattaa arvioida.

Kunnanhallituksen vastaukset tarkastuslautakunnan kysymyksiin vuodelta 2024

Tarkastuslautakunnan tulee kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, miten valtuuston asettamat tavoitteet ovat toteutuneet sekä laatia valtuustolle vuosittain arviointikertomus. Valtuusto on kokouksessaan 16.6.2025 § 45 hyväksynyt tarkastuslautakunnan laatiman arviointikertomuksen vuodelta 2024 ja velvoittanut kunnanhallituksen antamaan valtuustolle selvityksen siinä esitetyistä havainnoista.

Tarkastuslautakunta on esittänyt seuraavat havainnot:

Selvityksenä arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin vastataan seuraavaa:

1. Miten kunta tukee kolmannen sektorin yhteistyötä

Lapinlahden kunta tukee kolmannen sektorin toimintaa monin tavoin. Kunta tarjoaa yhdistyksille tiloja, avustuksia ja mahdollisuuksia osallistua kunnan toiminnan suunnitteluun esimerkiksi hyvinvointityöryhmien, vaikuttamiselinten ja tapahtumien kautta. Kunta pyrkii vahvistamaan yhteistyötä järjestöjen kanssa muun muassa järjestöfoorumeilla ja yhteisillä hankkeilla, jotka edistävät osallisuutta, kulttuuria ja liikuntaa. Lisäksi kunta tukee viestinnällisesti kolmannen sektorin tapahtumia ja toimintaa.

Vuoden 2025 aikana on mm. selkeytetty ja tehty läpinäkyvämmäksi yhdistysten avustuksia (toimintatapahtuma- ja toimitila-avustukset sekä latuavustukset), liitytty kulttuurihyvinvoinnin työryhmään, jossa on käynnistetty mm. kulttuuriluotsitoiminta yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Lisäksi on liitytty Rajatonta liikuntaa Pohjois-Savossa -verkostoon.

2. Miten saadaan asukkaat pysymään ja muuttamaan Lapinlahdelle

Lapinlahden vetovoimaa vahvistetaan kehittämällä asumisen vaihtoehtoja niillä reuna-alueilla, kun se on mahdollista. Kunta tukee paikallista elinkeinoelämää ja panostaa laadukkaisiin peruspalveluihin. Kunta tarjoaa turvallisen ja luonnonläheisen ympäristön, jossa on hyvät mahdollisuudet harrastaa, opiskella ja tehdä työtä. Erityisesti lapsiperheille suunnatut palvelut, kuten varhaiskasvatus ja koulut, ovat kunnassa vahvalla tasolla. Kunta tekee aktiivista yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten kanssa sekä viestii Lapinlahden vahvuuksista esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja muuttajille suunnatuissa kampanjoissa.

3. Miten vastataan ikääntyvien kasvavaan määrään

Ikääntyvien määrän kasvuun vastataan kehittämällä ikäystävällisiä palveluja. Kunta tekee yhteistyötä ja edunvalvontaa Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ja pyrkii näin säilyttämään laadukkaat perusterveydenhuollon, kotihoidon ja omaishoidon palvelut sekä satsaa ennaltaehkäiseviin palveluihin, kuten liikunta- ja kulttuuritoimintaan. Yhteistyötä tehdään myös järjestöjen ja seurakunnan kanssa, jotta ikääntyneet voivat osallistua yhteisön toimintaan ja säilyttää toimintakykynsä. Lisäksi kunta seuraa väestökehitystä ja varautuu palvelutarpeiden muutoksiin pitkän aikavälin suunnittelussa.

4. Onko tarvetta erilliselle yritysasiahenkilölle tai vastaavalle

Yritysten tukeminen ja elinvoiman vahvistaminen ovat kunnan strategisia tavoitteita. Erillinen yritysasiahenkilö tuo lisäarvoa yritysneuvonnan, investointien edistämisen ja yrittäjien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisessä. Kunta parhaillaan arvioi resurssien ja tarpeiden mukaan, olisiko tällainen rooli paremmin perusteltu osana elinvoimatiimiä vai yhteistyössä seudullisten toimijoiden, kuten Iisalmen tai Kuopion elinkeinopalvelujen, kanssa.

5. Miten kunnan käytöstä poistettuja kiinteistöjä jatkossa käytetään

Käytöstä poistettujen kiinteistöjen jatkokäyttöä arvioidaan tapauskohtaisesti. Kunta pyrkii ensisijaisesti löytämään käytöstä poistuvalla kiinteistöllä ostajan, löytämään kiinteistöille uusia käyttötarkoituksia esimerkiksi yhteisölliseen toimintaan, yritystoimintaan tai asumiseen vuokraamisen kautta ja viimekädessä vaihtoehtona on purkamisen, joskin kohteen kunto voi vaikuttaa purkamisen nousuun ensisijaiseksi vaihtoehdoksi. Purkamisten osalta tulisi talousarviossa olla varattuna kulloinkin määrärahaa purkukustannuksiin.

Kunnan tavoitteena on, että kiinteistöt eivät jää tyhjilleen aiheuttamaan kustannuksia tai turvallisuusriskejä, vaan niille löydetään mahdollisimman nopeasti tarkoituksenmukainen ratkaisu. Tällä hetkellä niin kunnan kuin sen tytäryhtiöiden osalta poistettujen tai poistettavien kiinteistöjen määrätilanne on kohtuullinen. Vuoden 2020 alkaneet toimenpiteet silloisten ongelmallisten kiinteistöjen osalta ovat lähes toteutuneet, joskin uusien kohteita on tullut matkan varrella ja osalle niistäkin on ratkaisut jo löytyneet. Purkukohteista tarve purkamisratkaisuihin kasvaa tulevina vuosina pitäen mukanaan talouden ja kirjanpidon haasteet.

Kunnanhallitus on vastannut kaikkiin tarkastuslautakunnan esittämiin havaintoihin ja ryhtynyt tarvittaviin toimenpiteisiin.

Yhteenveto tilikaudesta 2025

Tilikaudessa positiivista

- Hyte-kertoimen suunta nouseva
- Ylijäämäinen tilinpäätös
- Palvelut järjestetty suunnitelman mukaisesti

Tilikaudessa kehitettävää

- Henkilöstösuunnitelman tarve hallinnossa ja teknisessä toimessa
- Uusien toimintatapojen kehittäminen

Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitusta antamaan selvityksen valtuustolle arvioinnin yhteydessä tehtyihin havaintoihin:

1. Kunnan turvallisuussuunnitelman käsittely toimielimissä sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvien suunnitelmien käsittely (Teaviisari)
2. Nuorten henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistäminen hyvinvointialueen, kunnan hyvinvointipalvelujen ja sivistystoimen yhteistyön kehittäminen
3. Millaisia toimia kunta on suunnitellut yhdessä työllisyysalueen kanssa passiivisen työmarkkinatuen pienentämiseksi, joka oli vuonna 2025 yli miljoona euroa

Tarkastuslautakunta kiittää luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä vuoden 2025 tehdystä hyvästä yhteistyöstä.

Lapinlahdella 8.6.2026

Antti Valta
puheenjohtaja

Ari Turunen
varapuheenjohtaja

Irma Korhonen
jäsen

Minna Forsberg
jäsen

Mikko Heikkinen
jäsen